

Institutt for psykologi

Eksamensoppgaver i PSY2015/PSYPRO4315 Utviklingspsykologi II

Våren 2019

Faglig kontakt under hjemmeeksamen: Kristine Rensvik Viddal

kristine.viddal@ntnu.no

Eksamensdato: Utlevering:

Eksamenstid (fra-til): Innlevering:

Hjelpemiddelkode/Tillatte hjelpemidler: Pensum og eksterne vitenskapelige kilder

Målform/språk: Bokmål

Antall sider: 2

Antall sider vedlegg: 1

Kontrollert av:

Dato

Sign

En, og bare en, av de to følgende oppgavene skal besvares:

1. Beskriv og drøft utvikling av identitet.
2. Drøft hvordan vi kan forstå individuelle forskjeller i tilknytning og hvorvidt disse forskjellene kan ha betydning for utvikling.

Sensorveiledning PSY2015/PSYPRO4315 (Utvikling II) V-19

PSY2015 (bachelor) og PSYPRO4315 (profesjon) har felles undervisning og pensum i dette fordypningsemnet som er normert til 7,5 studiepoeng. *Merk at det ikke har vært undervisning i inneværende semester.*

Hjemmeeksamen (1 uke til rådighet) ligger til grunn for å vurdere hvorvidt kandidaten (1) har tilegnet seg utviklingspsykologisk kunnskap fra forskningsartikler og håndbokskapitler, og (2) kan reflektere nyansert og kritisk over utvalgte problemstillinger, og med utgangspunkt i en utviklingspsykologisk forståelsesmodell. Karakteren skal angi hvordan kandidaten mestrer dette (prestasjonens nivå). Kandidaten gis frihet til hvordan å avgrense oppgaven, men med bakgrunn i pensum forventes en momentrik drøfting. Ekstern litteratur er ikke forventet, men kan gjerne benyttes. Ekstern litteratur skal primært ha samme vitenskapelige nivå som pensum. Merk ellers at studentene (3. semester) har begrenset erfaring med akademisk essay. Deler av pensum berører dessuten statistikk og metode som studentene ennå ikke har kjennskap til (og noe er på ekspertnivå (f.eks meta-analyser)). I slike tilfeller kan det ikke forventes at studentene har annet enn overordnet kunnskap. Se ellers vedlegg for retningslinjer som fulgte eksamensoppgavene.

Ad 1. Beskriv og drøft utvikling av identitet.

Denne oppgaven viser primært til tema IV i pensum. Besvarelsen bør adressere selve identitetsbegrepet (se f.eks McAdams & Zapata-Gietl, 2015) og beskrive og drøfte utviklingen av identitet både fra et *teoretisk* (se f. eks McAdams & Zapata-Gietl, 2015; Pittman et al., 2011) og *empirisk* ståsted (se f. eks Meeus et al., 2012). Utover den klassiske identitetsteorien (Erikson; Marcia), som i noe begrenset grad er skissert i pensum, analyserer McAdams & Zapata-Gietl (2015) individet som en «*sosial aktør*», «*motivert agent*» og «*autobiografisk forfatter*». Videre forventes det at besvarelsen problematiserer identitetsutvikling på ulike måter, og her tematiserer pensumlitteraturen eksempelvis *kjønn* (Fivush & Zaman), *globalisering/immigrasjon* (Fuligni & Tsai) og *tilknytning* (Pittman et al., 2011). I tillegg er *autonomi-begrepet* relevant å trekke inn (se f.eks Oduekerk et al., 2015). Ikke minst må besvarelsen ha et fokus på *utvikling* per se (se f.eks Meeus et al., 2012) og gjerne vise til forløpere til identitetsutviklingen (se f. eks Fivush & Zaman, 2015; Pittmann et al., 2011) og eventuelt også peke noe utover ungdomsalderen (se f. eks McAdams & Zapata-Gietl, 2015; Pittman et al., 2011). Utover selve kjernepensumet (tema IV) er det et pluss dersom kandidaten drar veksler på tematikk fra andre deler av faget/pensum liksom seksuell identitet (Russell & Fish, 2016), eller formbarhetshypotesen (f.eks Hartman & Belsky, 2016).

Ad 2. Drøft hvordan vi kan forstå individuelle forskjeller i tilknytning og hvorvidt disse forskjellene kan ha betydning for utvikling.

Denne oppgaven viser primært til tema II i pensum. Besvarelsen fordrer teori (f. eks Cassidy, 2016) og empiri (f. eks Fearon & Belsky, 2016; Zeegers et al., 2017) både om hva som predikerer forskjeller i tilknytning, men også om hva tilknytning i sin tur kan predikere. Med henblikk på det første er det særlig relevant å trekke inn begreper som *sensitivitet* (f.eks Fearon & Belsky, 2016; Zeegers et al., 2017) og *mentaliserings* (Zeegers et al., 2017) hos foreldre, men også å adressere at forklaringsverdien av dette har sine begrensninger. Med henblikk på det andre (den prediktive verdien av tilknytning) bør det vises til forskning på sosio-emosjonell utvikling og herunder eksempelvis *internaliserende* og *eksternaliserende vansker* (se f. eks Groh et al., 2017), *sosial kompetanse* (se f. eks Groh et al. 2017; Sroufe, 2005) og *emosjonsregulering* (se f. eks Sroufe, 2005). Linken til identitet (se f.eks Pittman et al., 2011) eller autonomi (se f.eks Oduekerk et al., 2015) kan også være relevant. Liksom i oppgave 1 må også denne besvarelsen ha et tydelig *utviklingspsykologisk perspektiv*, og dette kan gjøres ved f. eks å trekke inn Sroufes (2005) perspektiv på betydning av tilknytning for utvikling, og i grenselandet mellom normal og abnormal psykologi. For meget til svært gode bedømmelser bør besvarelsen tydeliggjøre viktige nyanser slik som nyere kunnskap om formbarhet (f.eks Hartman & Belsky, 2016; Slagt et al., 2016).

Undervisning: Berit Overå Johannesen (PhD); Kristine Rensvik Viddal (PhD); Roxanna Morote (PhD); Therése Skoog (PhD)

Emnekoordinator: Kristine Rensvik Viddal

Pensum

I. Perspektiver på utvikling

Hartman, S. & Belsky, J. (2016). An Evolutionary Perspective on Family Studies: Differential Susceptibility to Environmental Influences. *Family Process*, 55, 700-712.

Miller, P. J., Wang, S-h., Sandel, T. & E. Cho, G. E. (2002). Self-Esteem as Folk Theory: A Comparison of European American and Taiwanese Mothers' Beliefs, *Parenting*, 2, 209-239.

Slagt, M., Dubas, J. S., Dekovic, M., & van Aken, M. A. (2016). Differences in sensitivity to parenting depending on child temperament: A meta-analysis. *Psychological Bulletin*, 142, 1068-1110.

II. Tilknytning, samspill og sosio-emosjonell utvikling

Cassidy, J. (2016). The nature of the child's ties. In J. Cassidy & P. R. Shaver (Eds.). *Handbook of attachment: Theory, research, and clinical applications* (3rd ed., pp. 3-24). New York: Guilford Press.

Fearon, P., & Belsky, J. (2016). Precursors of Attachment Security. In J. Cassidy, & P. R. Shaver (Eds.), *Handbook of attachment: Theory, research, and clinical applications* (3rd ed., 291-313). New York: Guilford Press.

Groh, A. M., Fearon, R. M. P., van Ijzendoorn, M. H., Bakermans-Kranenburg, M. J., & Roisman, G. I. (2017). Attachment in the early life course: Meta-analytic evidence for its role in socioemotional development. *Child Development Perspectives*, 11, 70-76.

Raby, K. L., Lawler, J. M., Shlafer, R. J., Hesemeyer, P. S., Collins, W. A., & Sroufe, A. L. (2015). The Interpersonal Antecedents of Supportive Parenting: A Prospective, Longitudinal Study from Infancy to Adulthood. *Developmental Psychology*, 51, 115-23.

Sroufe, L. A. (2005). Attachment and development: A prospective, longitudinal study from birth to adulthood. *Attachment & Human Development*, 7, 349-367.

Zeegers, M., Colonesi, C., Stams, G. J., & Meins, E. (2017). Mind matters: A three-level meta-analysis on parental mentalization and sensitivity as predictors of infant-parent attachment. *Psychological Bulletin*, 143, 1245.

III. Tenåringshjernen, risikoatferd, pubertet og seksualitet

Kapetanovic, S., Skoog, T., Bohlin, M., & Gerdner, A. (in press). Aspects of Parent-Adolescent Relationships and Over Time Associations with Adolescent Risk Behaviors. *Journal of Family Psychology*.

Russell, S. T., & Fish, J. N. (2016). Mental health in lesbian, gay, bisexual, and transgender (LGBT) youth. *Annual Review of Clinical Psychology, 12*, 465-487.

Shulman, E.P., Smith, A.R., Silva, K., Icenogle, G., Duell, N., Chein, J., & Steinberg, L. (2016). The dual systems model: Review, reappraisal, and reaffirmation. *Developmental Cognitive Neuroscience, 17*, 103–117.

Skoog, T., Bayram Ozdemir, S., & Stattin, H. (2016). Understanding the Link between Pubertal Timing in Girls and the Development of Depressive Symptoms: The Role of Sexual Harassment. *Journal of Youth and Adolescence, 45*, 316-327.

Ullsperger, J.M. & Nikolas, M.A. (2017). A meta-analytic review of the association between pubertal timing and psychopathology in adolescence: Are there sex differences in risk? *Psychological Bulletin, 143*, 903-938.

IV. Identitet og tilpasning

Fivush, R. & Zaman, W. (2015). Gendered Narrative Voices: Sociocultural and Feminist Approaches to Emerging Identity in Childhood and Adolescence. In K. C. McLean & M. Syed (Eds). *Identity Development Across the Lifespan. The Oxford Handbook of Identity Development* (pp. 33-52). Oxford: Oxford University Press.

Fuligni, A. J., & Tsai, K. M. (2015). Developmental Flexibility in the Age of Globalization: Autonomy and Identity Development Among Immigrant Adolescents. *Annual Review of Psychology, 66*, 411-431.

McAdams, D. P., & Zapata-Gietl, C. (2015). Three Strands of Identity Development across the Human Life Course: Reading Erik Erikson in Full. In K. C. McLean & M. Syed (Eds). *Identity Development Across the Lifespan. The Oxford Handbook of Identity Development* (pp. 81-92). Oxford: Oxford University Press.

Meeus, W., van de Schoot, R., Keijsers, L. & Branje, S. (2012). Identity Statuses as Developmental Trajectories: A Five-Wave Longitudinal Study in Early-to-Middle and Middle-to-Late Adolescents. *J Youth Adolescence, 41*, 1008-21.

Oudekerk, B., A., Allen, J., P., Hessel, E., T. & Molloy L., E. (2015). The Cascading Development of Autonomy and Relatedness, from Adolescence to Adulthood. *Child Development, 86*, 472-85.

Pittman, J. F., Keiley, M. K., Kerpelman, J. L., & Vaughn, B. E. (2011). Attachment, identity, and intimacy: Parallels between Bowlby's and Erikson's paradigms. *Journal of Family Theory & Review, 3*, 32-46.

Wexler, L. & Eglinton, K. A. (2015) Reconsidering Youth Well-Being as Fluid and Relational: A Dynamic Process at the Intersection of Their Physical and Social Geographies. In J. Wyn & H. Cahill (Eds), *Handbook of Children and Youth Studies* (pp. 1–9). Singapore: Springer.

V. Anbefalt bakgrunns litteratur

Bronfenbrenner, U. (1977). Toward an experimental ecology of human development. *American Psychologist, 32*, 513-531.

Sameroff, A. J. (2009). The transactional model. In A. J. Sameroff (Ed.), *Transactional model of development: How children and contexts shape each other* (pp. 3-32). Washington DC: American Psychological Association.

Sroufe, L. A. (2013). The Promise of Developmental Psychopathology: Past and Present. *Development and Psychopathology, 25*, 1215-1224.

Vedlegg: 1

Retningslinjer for hjemmeeksamen i PSY2015/PSYPRO4315 Fordypning i utviklingspsykologi (Utvikling II) Vår 2019

- Oppgaven skal skrives som et vitenskapelig essay
- Oppgaven kan skrives på norsk (bokmål/nynorsk), dansk, svensk eller engelsk.
- Det er viktig med en god og logisk struktur i oppgaven: *(Eksamensspørsmålet), innledning, kort om avgrensning/fokus, redegjørelse, diskusjon, konklusjon og referanser.*
- Kandidaten står fritt til å integrere redegjørelse og diskusjon.
- Oppgaven skal ikke inkludere tittel og sammendrag (abstract) og heller ingen reell metode- og resultatdel (empirien inngår snarere i redegjørelsen/diskusjonen).
- Husk å benytte avsnitt og undertitler.
- Besvarelsen skal ha en lengde på 3500 ord (+/- 200 ord), referanser ikke medregnet.
- Linjeavstand 1.5 og skrifttype Times Roman 12 eller tilsvarende.
- Oppgi alltid kildene eksplisitt ut i fra gjeldene regler for bruk av referanser.
- Det er tillatt å bruke ekstern litteratur (litteratur som ikke er oppført på pensumlista), men denne må ha relevans og tilsvare samme vitenskapelig nivå som pensum.

- Fotnoter og referanser til forelesninger skal ikke brukes i oppgaven.
- Referanser skal skrives etter retningslinjene skissert av APA, 6th edition:
<http://www.ntnu.no/viko/oppgave/aparegler>
- DOI er ikke påkrevd i referanselisten.
- På tittelsiden av besvarelsen skal det kun stå kandidatnummer, emnekode, semester og antall ord (unntatt referanser). Ikke skriv navn eller annen personidentifiserende informasjon på dokumentet.
- Sett gjerne inn sidetall og topptekst.
- Hjemmeeksamen skal være individuell. Plageringskontroll foretas.

Lykke til!